

How could I Improve Spelling Problems of Sixth-Grade Students

Azadeh Forouzanfar*

1 .PhD student in Counseling, Department of Counseling, Faculty of Psychology and Educational Sciences, University of Isfahan, Isfahan, Iran

ABSTRACT

Keywords:

action research
spelling
sixth grade
students
elementary school

Corresponding author

✉ azadehforouzanfar@yahoo.com

Background and Objectives: The aim of this present study is improving the spelling problems of the sixth grade students of Bahar School in Aligudarz. **Methods:** The current research is a descriptive research that was conducted as an action research. The statistical population of this study consisted of all 28 sixth grade students Bahar Primary School of Aligudarz city in the academic year of 2019-2020 and all statistical population was selected as a sample. The method of collecting information is the observation and checking of students' spelling **Findings:** In order to optimize the spelling teaching method (as a subject that can be taught, not as a lesson that is always evaluated), along with the traditional dictation method, new spelling teaching methods, providing spelling teaching worksheets, reinforcement methods Visual memory and... were used and the words were presented to the students in the form of slides. **Conclusion:** Based on the results, corrects the spelling problems of sixth grade elementary students, and their writing skills, accuracy, attention, and visual and auditory memory improve and remember things better, and write words better.

ISSN (Online):

DOI: 10.48310/rpllp.2024.14145.1111

Received: 1402/09/04

Reviewed: 1402/10/03

Accepted: 1402/10/21

PP: 16

Citation (APA): Azadeh, F. (2023). How could I Improve Spelling Problems of Sixth-Grade Students. *The Journal of Research in teaching Persian language and literature*, 4 (2), 99-114..

 <https://doi.10.48310/rpllp.2024.14145.1111>

چگونه توانستم مشکلات املایی را در دانش آموزان پایه ششم بهبود بخشم

مقاله پژوهشی / مروری

آزاده فروزانفر^۱*

۱. دانشجوی دکتری مشاوره، گروه مشاوره، دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی، دانشگاه اصفهان، اصفهان، ایران.

چکیده

پیشینه و اهداف: پژوهش حاضر با هدف بهبود مشکلات املایی دانش آموزان پایه ششم ابتدایی دبستان بهار شهرستان الیگودرز صورت پذیرفت. **روش‌ها:** تحقیق حاضر از نوع، تحقیقات توصیفی است که به صورت اقدام پژوهی انجام شد. جامعه آماری پژوهش، تمام دانش آموزان پایه ششم ابتدایی دبستان بهار شهرستان الیگودرز بودند که در سال تحصیلی ۱۴۰۲-۱۴۰۱ به تحصیل اشتغال داشتند و کل جامعه آماری که ۲۸ نفر بودند به عنوان نمونه انتخاب شدند. روش گردآوری اطلاعات از نوع مشاهده و بررسی املا دانش آموزان است. **یافته‌ها:** برای بهینه‌سازی روش آموزش املا (به عنوان یک ماده درسی که قابل آموزش است؛ نه به عنوان یک درس که همیشه ارزشیابی می‌شود)، در کنار روش مرسوم دیکته‌گویی از روش‌های نوین آموزش املا، ارائه کاربرگ‌های آموزش املا، روش‌های تقویت حافظه دیداری و... بهره گرفته شد و کلمات در قالب اسلاید در اختیار دانش آموزان قرار گرفت. **نتیجه‌گیری:** بر اساس نتایج، راهکارهای اجرا شده بر خطاهای املایی دانش آموزان پایه ششم ابتدایی تأثیر دارد و مهارت‌های نوشتاری، دقت و توجه و حافظه دیداری آن‌ها بهبود می‌یابد و مطالب را بهتر به یاد می‌آورند.

از دستگاه خود برای اسکن و خواندن مقاله به صورت آنلاین استفاده کنید

DOI:

10.48310/rplp.2024.14145.1111

واژه‌های کلیدی:

اقدام پژوهی
املا
پایه ششم
دانش آموزان
دوره ابتدایی

۱. نویسنده مسئول

azadehforouzanfar@yahoo.com[✉]

تاریخ دریافت: ۱۴۰۲/۰۹/۰۴

تاریخ بازنگری: ۱۴۰۲/۱۰/۰۳

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۲/۱۰/۲۱

شماره صفحات: ۱۶

مقدمه

املا^۱ واژه‌ای است عربی، به معنی پرکردن؛ بر سر جمع سخن گفتن؛ تقریر مطلبی تا دیگری آن را بنویسد (لغت‌نامه دهخدا: ۲۶۳). در کنار این واژه، مردم واژه دیگری را نیز به کار می‌برند، به نام دیکته که کلمه‌ای است فرانسوی به معنی: مطلبی که کسی املا کند و دیگری بنویسد. آنچه در این امر حائز اهمیت است این است که در میان چهار مهارت اصلی زبان‌آموزی (گوش دادن، سخن گفتن، خواندن و نوشتن)، بر هیچ‌کسی این نکته ابهامی ندارد که مشکل‌ترین مرحله، نوشتن است. در آموزش املا یک نمونه و یا ترتیب حروف مدنظر است و در آن خلاقیت مطرح نیست. املا یک کلمه بسیار مشکل‌تر از خواندن آن است زیرا بازشناسی یک کلمه یک عمل رمزگردانی است (Sabalani & Sabalani, 1400).

مشکلات املانویسی، از عمده‌ترین علل و عوامل زمینه‌ای در بروز و تشدید افت تحصیلی و بسیاری از دیگر مشکلات تحصیلی دانش‌آموزان در دوره ابتدایی به شمار می‌رود (Singh et al, 2017; Erdogan, 2017; Okari, 2016). مطالعات متعددی نشان داده است که وجود یا احساس به وجود ناتوانایی‌های یادگیری و کم‌توجهی به آن می‌تواند به صورت مستقیم و غیرمستقیم تبعات نامطلوبی نظیر کاهش خودباوری، افت اعتمادبه‌نفس و حرمت خود را در دانش‌آموزان ایجاد نموده و مسائلی نظیر کاهش احتمال پذیرش در گروه همسالان و در نتیجه بروز انزوای اجتماعی^۲ در مدرسه را دامن زند (Sakiz, 2018; Cavioni, Grazzani & Ornaghi, 2017). از این رو مطالعه در این زمینه به‌ویژه در آموزش ابتدایی از اهمیت بسزایی برخوردار است.

اصطلاح ناتوانی یادگیری اولین مرتبه توسط ساموئل کرک در ۱۹۶۲ مطرح شد (Afrooz, 2006). ناتوانی یادگیری اصطلاح عامی است که به گروهی ناهمگن از اختلالات اطلاق می‌شود و به صورت دشواری‌های جدی در اکتساب و کاربرد گوش دادن، حرف زدن، خواندن؛ نوشتن، استدلال کردن یا ناتوانایی‌های ریاضی تظاهر می‌کند (Miyah Nahri, 2010). اختلال املا از شایع‌ترین انواع اختلال یادگیری است (Sadeghi & Foroughi, 2010). این اصطلاح برای کودکانی به کار برده می‌شود که با وجود هوش طبیعی، بسیار بد می‌نویسند (Alcock et al, 2000). نقص در بیان نوشتاری از مشکلات خاص یادگیری است که شامل ویژگی‌هایی چون مشکل در هجی کردن صحیح، دستور و نشانه‌گذاری صحیح، وضوح یا سازمان‌دهی بیان نوشتاری است. مشکلات املا نیز به اضافه کردن، حذف کردن یا جایگزینی صامت‌ها و مصوت‌ها به جای یکدیگر گفته می‌شود (American Psychiatric Association (APA), 2013). آمارها نشان می‌دهد که حدود ۲۷ تا ۲۸ درصد از کل ناتوانی‌های یادگیری را اختلال املا تشکیل می‌دهد (Kronenberger et al, 2000). مول، کانز، نیوهاف، برودر و اسکالتی کورن (۲۰۱۴) با بررسی ۱۶۳۳ دانش‌آموز میزان شیوع

1 .spelling

2 .peer group acceptance and social isolation

اختلال املا را حدود ۷ درصد گزارش کرده‌اند. در ایران نیز آقابابایی، ملک پور و عابدی (۱۳۹۰) میزان شیوع اختلال‌های بیان نوشتاری در دانش‌آموزان پایه‌های دوم و سوم دبستان‌های تهران را ۶ درصد اعلام کردند. نوشتن یکی از اصلی‌ترین مهارت‌های اساسی است که پیش‌نیاز موفقیت‌های تحصیلی بوده و در زندگی روزمره افراد کاربرد بسیار زیادی دارد چراکه در دنیای امروز، کسانی که در مهارت‌های خواندن و یا نوشتن خود دچار مشکل هستند، در شرایط نامناسبی قرار می‌گیرند و گاه عملکرد آن‌ها مختل می‌شود (Sabalani & Sabalani, 2021).

مشکلات در زمینه نوشتن از ابتدای ورود به مدرسه بر سایر فعالیت‌های آموزشی کودکان، تأثیر منفی می‌گذارند و موفقیت تحصیلی، شغلی و اجتماعی آن‌ها را به خطر می‌اندازد (Naderi & Seif, 2023). مشکلات نوشتاری می‌توانند به قدری ناکامی ایجاد کنند که دانش‌آموزان از همه یادگیری‌ها اجتناب کنند زیرا نوشتن ابزار بارز برای یادگیری است. چنانچه برای رفع این مشکل تدابیری در نظر گرفته نشود، در بسیاری از این موارد این دانش‌آموزان مشکل خود را به بزرگسالی خواهند برد. در صورتی که مشکل این کودکان هر چه زودتر شناسایی و رفع نشود بر اثر گذشت زمان و تثبیت ناتوانی، جبران آن به صرف وقت و انرژی فراوان نیاز خواهد داشت. لذا توجه به آموزش این کودکان، از ضروریات نظام آموزشی است (Niyazi, 2009).

اهمیت املا در این است که دانش‌آموز باید واژه‌هایی که شنیده است را بدون کم‌وکاست بنویسد. الفاظ و واژه‌ها باید به خوبی مقصود نویسنده را بیان کنند و بازگوکننده مقاصد و نیت او باشند. از این جهت است که از دیرباز «املا» را در مدارس تدریس می‌کرده‌اند و برای درست نوشتن قواعدی به دست آورده‌اند و کتاب‌هایی در این باره تدوین کرده‌اند (Karimi & Alizadeh, 2013). در این زمینه باید گفت که در برنامه آموزشی دوره دبستان اهدافی چون آموزش صورت صحیح نوشتاری واژه‌ها و جمله‌های زبان فارسی، تشخیص اشکالات املایی دانش‌آموزان و رفع آن‌ها، تمرین آموخته‌های نوشتاری دانش‌آموزان در رونویسی برای درس املا در نظر گرفته شده است. البته املا دانش‌آموزان را یاری می‌کند تا مهارت‌های خود را در زمینه‌هایی مانند گوش دادن با دقت، تمرکز و توجه داشتن به گفتار گوینده (معلم)، آمادگی لازم برای گذر از رونویسی (نوشتن غیرفعال) به جمله نویسی و انشا (نوشتن فعال) نیز تقویت نمایند (Zandi et al, 2006).

دوره ابتدایی حساس‌ترین مرحله آموزش و پرورش است که باید به همه‌ی جوانب آن از جمله املا توجه خاص شود. دانش‌آموزان باید از سال‌های اولیه تحصیل به اهمیت املا و کاربرد آن در زندگی آشنا شوند و با توجه به نیازی که دارند به خوبی آن را بیاموزند تا دچار مشکل نشوند. به دلیل کاربرد املا در تمام موارد زندگی یادگیری صحیح آن الزامی است (Najafi et al, 2019). اکثر متخصصان برای نوشتن نقش اساسی قائل هستند و از آن برای یاددادن خواندن و هجی کردن استفاده می‌کنند. اگر پزشکان، مشاوران، معلمان و مربیان به موقع و دقیق مشکلات کودکان و

دانش آموزان را تشخیص دهند می‌توانند راه‌حل مناسب و منطقی را برای حل مشکل انتخاب کنند (Bolandou et al, 1400).

این جانب آموزگار پایه ششم ابتدایی دبستان بهار شهرستان الیگودرز با تعداد ۲۸ نفر دانش‌آموز دختر هستم. پس از گذشت چند هفته از شروع سال تحصیلی و تدریس بخش‌هایی از کتاب فارسی و آغاز زمان ارزیابی دانش‌آموزان در درس املا بر اساس موارد مشاهده‌شده در خصوص مشکلات املایی رایج و مورد انتظارم، بنا بر تجربیات چندساله‌ای که در این زمینه و در کلاس ششم ابتدایی داشتم، متوجه ضعف تعداد زیادی از دانش‌آموزان کلاس در درس املا شدم. در ابتدا بر این باور بودم که شاید این ضعف به دلیل آموزش مجازی سال‌های قبل و تأثیرات سه‌ماهه تعطیلات تابستانی و دور بودن آن‌ها از کتاب، درس و مدرسه بوده است و با گذشت زمان و با تمرین و تکرار وضعیت املا آن‌ها بهبود می‌یابد اما بعد از گذشت ماه مهر از نتایج حاصل از املا آن‌ها مأیوس شدم. این سؤالات برای من مطرح شده بود: چه مسائلی زمینه ضعف املا دانش‌آموزان را فراهم می‌کنند؟ چرا بعضی از دانش‌آموزانی که در سایر درس‌ها نتیجه مقبولی به دست می‌آورند، در درس املا عملکرد مقبولی از خود نشان نمی‌دهند؟

با توجه به شیوع گستردگی ضعف املا در بین دانش‌آموزان کلاس و همچنین جایگاه درس املا در آموزش‌های مدرسه‌ای و نیز آثاری که این مسأله در دانش‌آموزان دارد، بسیار ضروری و مهم می‌نمود که جهت رفع این مهم دست به اقدام بزنم تا شاید از عواقب جبران‌ناپذیر آن ممانعت به عمل آورم. مسأله اصلی که من با آن روبرو بودم این بود که چه شیوه‌ها و روش‌هایی را اتخاذ نمایم تا ضعف املا دانش‌آموزان کمتر شود و در نتیجه کارایی آموزشی بیشتری داشته باشند.

روش

تحقیق حاضر از نوع، تحقیقات توصیفی است که به‌صورت اقدام پژوهی انجام شد. جامعه آماری پژوهش تمام دانش‌آموزان پایه ششم ابتدایی دبستان بهار شهرستان الیگودرز بودند که در سال تحصیلی ۱۴۰۲-۱۴۰۱ به تحصیل اشتغال داشتند و کل جامعه آماری که ۲۸ نفر بودند به‌عنوان نمونه انتخاب شدند.

با آغاز سال تحصیلی ۱۴۰۲-۱۴۰۱ و بررسی نتایج املا دانش‌آموزان متوجه ضعف دانش‌آموزان کلاس در درس املا شدم. بیشتر دانش‌آموزان کلاس در درس املا عملکرد مناسبی نداشتند و نتایج ارزشیابی آن‌ها در این درس «قابل قبول» و «نیاز به آموزش و تلاش بیشتر» بود. حتی تعدادی از دانش‌آموزانی که در سایر درس‌ها ارزشیابی «خیلی خوب» می‌گرفتند، در درس املا نتایج ضعیفی به دست می‌آوردند. همچنین در نوشتن سایر دروس غلط‌های املایی داشتند و به کتاب و کتاب‌خوانی بی‌علاقه بودند.

مشکلات صحیح نویسی مانعی بزرگ بر سر راه اندوخته‌های علمی دانش‌آموزان است. دانش‌آموزی که در ارائه تکلیف نوشتاری مشکل دارد، دچار کاهش عزت‌نفس و احساس محرومیت

می‌شود و به‌طور مناسب و کامل قادر به بیان و اظهار معلومات خود در قالب تکالیف نوشتاری نیست و پیامد آن می‌تواند دلسردی نسبت به درس و انجام تکالیف و بدخطی و درنهایت آفت شدید درسی و تکرار پایه گردد. در نتیجه تصمیم به حل مسأله گرفتیم تا دانش‌آموزان از عوارض این مشکل بیش از این آسیب نبینند و آینده آن‌ها دچار مخاطره نگردد.

یافته‌ها

گردآوری اطلاعات و تجزیه و تحلیل و تفسیر داده‌ها (شواهد ۱)

پس از مواجهه با مشکل املا دانش‌آموزان با توجه به سؤال‌هایی که برایم مطرح‌شده بود و برای ترسیم هرچه بهتر وضع موجود، به گردآوری اطلاعات در این خصوص پرداختم. به‌منظور گردآوری داده‌ها و جهت توصیف وضع موجود، از شاخص‌های کیفی و کمی مانند مصاحبه، مشاهده، بررسی اسناد و مدارک مانند املا دانش‌آموزان استفاده کردم که داده‌های به‌دست‌آمده از آن، به من در پی‌بردن به دلایل بروز مسأله یاری رساند.

مصاحبه

در طی ۳ ماه اول سال از مصاحبه‌سازمان‌نا یافته استفاده کردم. الف) صحبت با معلم‌های سال گذشته دانش‌آموزان: وقتی در این مورد با معلم‌های سال قبل صحبت کردم، آن‌ها نیز به وجود ضعف املا دانش‌آموزان اشاره کردند. همچنین از آن‌ها در مورد روش برگزاری زنگ املا سؤال کردم.

ب) خود دانش‌آموزان: در گفت‌وگویی که با هر یک از آن‌ها داشتم می‌گفتند بیشتر زمانشان را صرف سایر درس‌ها می‌کنند و معمولاً برای درس املا مطالعه و تمرین ندارند یا وقت بسیار کمی به این کار اختصاص می‌دهند و در مقایسه یا سایر دروس، به این درس اهمیت کمی می‌دهند. آن‌ها می‌گفتند در سال‌های قبل هم در درس املا ضعیف بوده‌اند.

مشاهده

با استفاده از روش مشاهده مستقیم به بررسی برگه‌املاهای برگزارشده و علت‌های غلط نویسی دانش‌آموزان پرداختم و پس از بررسی املا دانش‌آموزان به این نتیجه رسیدم که در درس املا مشکلاتی وجود دارد که برخی از آن‌ها عبارت‌اند از:

ضعف در عمل آموزش مثال: نیفتاده -- نیوفتاده، اتحاد -- اتحاد

ضعف در حافظه دیداری مثال: صبر -- سبر، مخلوط -- مخلوت، هلاک -- حلاک

ضعف توجه و دقت مثال: آنگاه -- آنگا، شنیده -- سنیده

جدول شماره ۱. جدول فراوانی ارزشیابی املا دانش‌آموزان در دو ماه اول سال تحصیلی

۱۴۰۱-۱۴۰۲

ارزشیابی/ماه	خ خ	خ	ق ق	ن ن	جمع
مهر	۸	۸	۲	۱۰	۲۸
آبان	۸	۶	۴	۱۰	۲۸

همچنین این دانش‌آموزان تکالیف املایشان را به‌درستی و به‌طور کامل انجام نمی‌دادند. با استفاده از روش‌هایی مانند مشاهده، مصاحبه و بررسی اسناد به جمع‌آوری داده‌ها در رابطه با وضع موجود پرداختیم و با این یافته‌ها به علل به وجود آمدن مسأله پی بردیم. نتایج زیر حاصل تجزیه و تحلیل داده‌ها است:

۱. آموزش نادرست و ضعیف بار آمدن دانش‌آموزان در پایه‌های قبل
۲. کم‌اهمیت دانستن درس املا توسط دانش‌آموزان
۳. ضعف در حافظه دیداری
۴. عدم دقت و توجه
۵. مشکلات مربوط به بُعد روانی دانش‌آموزان
۶. عدم توجه خانواده به مشکلات تحصیلی دانش‌آموزان

برای انتخاب راه‌حل به مطالعه و مرور کتاب‌های متعدد از جمله کتاب اختلالات یادگیری نوشته عزت‌الله نادری و مریم سیف نراقی و اختلالات یادگیری نوشته مصطفی تبریزی پرداختیم. سپس برای استفاده از تجربیات همکاران مسأله را در جلسه شورای معلمان مطرح و از تجربیات همکاران محترم در این زمینه استفاده کردم. با در نظر گرفتن عوامل مطرح‌شده و راهکارهایی که در منابع علمی و توسط همکاران برای برطرف نمودن مشکل املا پیشنهاد شده بود، با توجه به شرایط و امکانات مدرسه و ظرفیت دانش‌آموزان و نیز محدودیت زمانی تلاش کردم راهکارهای جدیدی برای تقویت املا دانش‌آموزان ارائه دهم تا املا دانش‌آموزان تقویت شود. برای تحقق این امر موارد زیر انتخاب گردید:

۱. چندین جلسه برای رفع مشکلات دانش‌آموزان در حافظه دیداری و عدم دقت و اشکالات آموزشی با دانش‌آموزان کار شود و تمرین‌های لازم برای بهبود عملکرد آن‌ها در این حیطه‌ها انجام شود.
۲. اختصاص جلساتی برای صحبت در مورد اهمیت املا و درست‌نویسی و تأثیر آن
۳. اختصاص یک زنگ برای آموزش املا، به این صورت که یک ساعت درس املا به آموزش املا و یک ساعت نیز به املا گرفتن اختصاص می‌یابد.

۴. آموزش لغات باارزش املایی به دانش آموزان
۵. استفاده از کاربرگ‌های خلاقانه و روش‌های نوین املا گویی
۶. استفاده از روش‌های همسال سنجی و خودسنجی با نظارت معلم جهت تصحیح املا دانش‌آموزان
۷. تشویق پیشرفت دانش‌آموزان در درس املا

در این مرحله برای این که یافته‌های تحقیق عملی، دارای اعتبار باشد، ضرورت داشت که افرادی باصلاحیت، آن را ارزیابی کنند. جهت کسب اعتبار در خصوص اجرا و اثربخشی راه‌حل‌های انتخاب‌شده، گروهی که شامل: مدیر، معاون آموزشی، معلم دیگر پایه ششم مدرسه و دو تن از کارشناسان اختلالات یادگیری به‌عنوان ناظر و منتقد راهکارهای خود انتخاب شدند تا از ابتدا از نظرات و نقادی آنان بهره‌مند گردم. آن‌ها موضوع مورد مطالعه را تأیید کردند و ابراز نمودند که املا از دروس مهمی است که مانند درس‌هایی چون ریاضی و علوم نیاز به آموزش دارد. آن‌ها علت بیشتر اشتباهات دانش‌آموزان در املا را ناشی از ضعف در حافظه دیداری می‌دانستند و روش‌هایی را در جهت تقویت حافظه دیداری دانش‌آموزان پیشنهاد کردند.

به کارگیری راه‌حل‌ها

برنامه‌ریزی‌های لازم برای اجرای راه‌حل‌ها به مدت یک ماه صورت پذیرفت که بعدها اجرای این راه‌حل‌ها تا پایان سال ادامه داشت.

در گام اول برای رفع کم‌اهمیت شمردن درس املا توسط دانش‌آموزان، چند جلسه در مورد اهمیت املا و درست‌نویسی و اهمیت آن در زندگی برای دانش‌آموزان صحبت شد. در گام دوم با توجه به اینکه بیشترین مشکل دانش‌آموزان درزمینه‌ی حافظه دیداری، عدم دقت و اشکالات آموزشی بود بنابراین فعالیت‌هایی برای تقویت حافظه دیداری، عدم دقت و اشکالات آموزشی انجام شد:

۱- ابتدا دو تصویر، انتخاب و یک‌به‌یک به دانش‌آموزان نشان داده شد. بعد، تصاویر را مخفی کردیم و به ترتیب از هر یک از آن‌ها خواسته شد که جزییات آن تصاویر را نام ببرند. سپس این روش روی سه چهار تصویر دیگر نیز پیاده گردید تا حافظه دیداری دانش‌آموزان بالا برود. دو، سه مرتبه این کار انجام شد تا نتیجه خوبی به دست آمد. این فعالیت در گروه کلاسی در برنامه شاد در چند مرحله پیگیری شد.

۲- چند فعالیت املایی برای تقویت حافظه دیداری تهیه شد و در زنگ املا انجام شد که مورد استقبال دانش‌آموزان قرار گرفت و خود دانش‌آموزان ابراز می‌کردند که باعث شکل‌گیری کلمات در ذهنشان شده و در جلسات بعدی املا این کلمات را با اشتباه خیلی کمتری نوشتند.

۳- در زنگ املا از روش‌های خلاقانه برای تقویت حافظه دیداری دانش‌آموزان استفاده شد. مثلاً چند دانش‌آموز انتخاب می‌شدند و در فرصت داده‌شده به صفحات مشخص‌شده کتاب نگاه می‌کردند و بعد از اتمام زمان، کلماتی که به خاطر سپرده بودند را روی تخته می‌نوشتند. در گام سوم، در زنگ‌های فارسی ابتدا آموزش حروف و بعد کلمه را شروع کردند و شش گروه از کلماتی را که ارزش املائی داشتند و یا تعداد غلط آن‌ها بیشتر بود، به دانش‌آموزان می‌دادند و از آن‌ها می‌خواستند کلماتی را که دارای این حروف هستند، از درس‌های کتاب فارسی در بیاورند (ز- ذ- ظ- ض)، (ث- س- ص)، (ت- ط)، (ء- ع)، (ه- ح)، (ق- غ). سپس این لغات با ارزش املائی برای تقویت حافظه دیداری دانش‌آموزان در گروه کلاسی قرار می‌گرفت. در گام چهارم سعی شد از تکالیف و کاربرگ‌های خلاقانه املا برای تقویت دقت و درست‌نویسی دانش‌آموزان استفاده شود.

در گام پنجم، سعی شد در کنار روش املاگویی معلم مدارِ مرسوم، از روش‌های نوین آموزش املا مانند املا آینه‌ای، املا تقارنی، املا حفظی، کامل کردن جمله ناقص و روش‌های خلاقانه دیگر هم استفاده گردد.

در گام ششم، در زنگ املا بیشترین لغات غلط املا پای تخته نوشته و معنی می‌شدند. بعد از این که دانش‌آموزان معانی لغات غلط خود را یاد می‌گرفتند، ابتدا به صورت شفاهی و بعد در دفترهای خود با آن‌ها جمله می‌ساختند، مانند کلمه عظمت=بزرگی، و برای غلط‌های املائی خود هم خانواده می‌نوشتند یا بیشترین کلمات غلط املائی را پای تخته می‌نوشتند و سایر دانش‌آموزان هم معنی، هم خانواده و متضاد آن‌ها را بیان می‌کردند و ابتدا با آن‌ها به صورت شفاهی و پس از آن، در دفترهای خود با آن‌ها جمله می‌ساختند. در حین ساختن جملات رعایت علائم نگارشی سفارش می‌شد. همچنین نکات املائی در گروه کلاسی ارسال و یادآوری می‌شد. در گام هفتم از روش همسال سنجی و خودسنجی برای تصحیح املا دانش‌آموزان استفاده شد. در گام هشتم پیشرفت املا دانش‌آموزان مورد تشویق قرار می‌گرفت.

گردآوری اطلاعات (شواهد ۲)

در بخش شواهد یک به مشکلاتی از قبیل ضعیف بودن ارزشیابی دانش‌آموزان و علل بررسی غلط‌های املائی دانش‌آموزان در درس املا اشاره شد. وضعیت کل دانش‌آموزان از نظر اشکالات املائی مورد بررسی قرار گرفت. در این بخش به تغییرات حاصل‌شده در وضع موجود می‌پردازد. در اواخر سال تحصیلی ۱۴۰۱-۱۴۰۲ با توجه به فعالیت‌های انجام‌شده در کلاس و خانه دانش‌آموزان پیشرفت چشمگیری در درس املا داشتند و بیش از پیش به درس املا علاقه‌مند شده بودند. پس از اجرای راهکارها در دانش‌آموزان تغییراتی به شرح زیر ایجاد شده بود:

از طریق مشاهده مستقیم

- ۱- تعداد غلط‌های املایی دانش‌آموزان مخصوصاً در حیطه اشکالات آموزشی و حافظه دیداری به شدت کاهش یافته است.
- ۲- دانش‌آموزان از روش‌های اجرا شده در کلاس استقبال و به اجرای آن‌ها علاقه نشان دادند. تکالیف املایشان را کامل انجام می‌دادند و در انجام تکالیفشان اشتباه کمتری داشتند.
- ۳- دانش‌آموزان در پایان نتیجه مطلوبی در ارزشیابی‌های املا کسب کردند.

از طریق مصاحبه

هنگام گفت‌وگو با دانش‌آموزان پی بردم که آن‌ها از روش‌های اجرا شده در کلاس لذت می‌بردند و به اجرای آن‌ها علاقه‌مند بودند و از نتایج ارزشیابی بعد از اجرای راهکارها ابراز رضایت کردند. همچنین شور و شوق بیشتری در انجام تکالیف و مطالعه درس املا دارند و در خانه برای درس املا تمرین و تکرار بیشتری دارند.

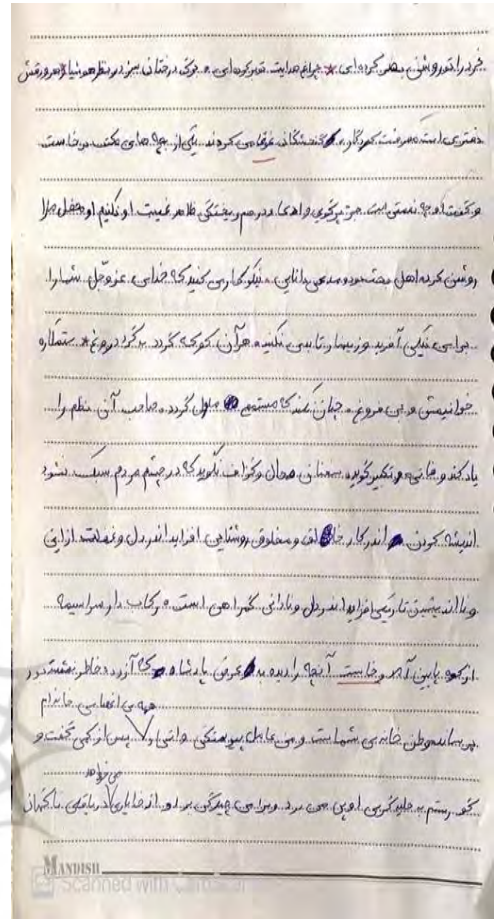
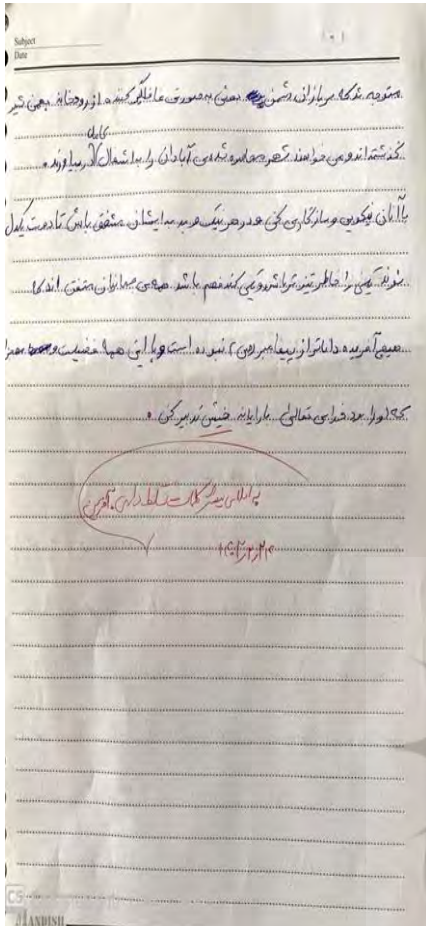
بررسی املا دانش‌آموزان

با بررسی املاهای دانش‌آموزان متوجه تقویت و بهبود املا آن‌ها مخصوصاً در حیطه اشکالات آموزشی، حافظه دیداری و عدم دقت شدم. املاهای سه ماه آخر سال تحصیلی ۱۴۰۱-۱۴۰۲ مورد بررسی قرار گرفت که ارزشیابی املاهای برگزار شده در ماه اسفند، فروردین و اردیبهشت در جدول زیر آمده است.

جدول شماره ۲. جدول فراوانی ارزشیابی املا دانش‌آموزان در سه ماه آخر سال تحصیلی

ارزشیابی/ماه	خ	خ	ق	ق	ن	جمع
اسفند	۱۴	۳	۶	۵	۲۸	۲۸
فروردین	۱۶	۸	۳	۱	۲۸	۲۸
اردیبهشت	۱۷	۱۱	۰	۰	۲۸	۲۸

دو نمونه از املاهای دانش‌آموزان ارائه شده است.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

بحث و نتیجه گیری

املا به عنوان یکی از دروس زمینه ساز برای درس های دیگر، نیاز به کسب توانایی های لازم دارد. دقت، توجه و حافظه دیداری و شنیداری سالم و قوی همچنین ارائه مطالب گفته شده از طریق معلم با شیوه های جذاب می تواند دانش آموز را در جهت کسب موفقیت در نوشتار صحیح و درست یاری نماید. این اقدام پژوهی با هدف بهبود مشکلات املائی دانش آموزان پایه ششم ابتدایی دبستان بهار شهرستان الیگودرز صورت پذیرفت و سعی شده است با استفاده از راه حل هایی که با مطالعات مختلف و بررسی های متنوع به آن ها دست یافتم، برای حل مشکل املا دانش آموزان گام بردارم. برای بهینه سازی روش آموزش املا (به عنوان یک ماده درسی که قابل آموزش است؛ نه به عنوان یک درس که همیشه ارزشیابی می شود)، از روش های نوین آموزش املا، ارائه کاربرگ های آموزش املا، روش های تقویت حافظه دیداری و... بهره گرفته شد. در کنار روش مرسوم دیکته گویی از روش های

جدید آموزش املا استفاده شد و کلمات در قالب اسلایدها در اختیار دانش‌آموزان قرار گرفت. استمرار برنامه در طول سال تا پایان درس، توانست وضعیت املا دانش‌آموزان را بهبود دهد تا با این کار گامی در رفع اشکالات املایی رایج، به‌ویژه تقویت حافظه دیداری برداشته شود. شایان‌ذکر است که نتایج به‌دست‌آمده در ارزشیابی دانش‌آموزان نشان می‌دهد که با انتخاب راه‌حل‌های مناسب می‌توان به وضع مطلوب که همان ارتقا سطح کیفی درس املا و ایجاد علاقه در دانش‌آموزان به درس املا است، دست یافت. نتایج این پژوهش با یافته‌های سبلانی طالبش مکائیل و سبلانی طالبش مکائیل (۱۴۰۰) و نجفی، سراجی و شیرینی (۱۳۹۶) همسو است.

املا به‌عنوان یکی از دروس زمینه‌ساز برای درس‌های دیگر، نیاز به کسب توانایی‌های لازم دارد. دقت، توجه و حافظه دیداری و شنیداری سالم و قوی همچنین ارائه مطالب گفته‌شده از طریق معلم با شیوه‌های جذاب می‌تواند دانش‌آموز را در جهت کسب موفقیت در نوشتار صحیح و درست یاری نماید. در این زمینه جهت برخورد با مشکلات املانویسی دانش‌آموزان پیشنهادهایی به همکاران گرامی ارائه شده است:

- همکاران محترم قبل از هر اقدامی، علت مشکل را پیدا کنند و بعد با ارتباط صمیمانه خود با شاگردان، در جهت رفع مشکل گام بردارند.
- پرونده دانش‌آموزان را مطالعه کنند؛ چون برای شناخت اولیه آن‌ها بسیار ضروری است.
- دانش‌آموزان از نظر شنوایی تست شوند و با راهنمایی والدین به پزشک مراجعه کنند. به همین منظور معلم آگاه باید در روزهای اولیه این تست را در کلاس انجام دهد و اگر دانش‌آموز مشکل شنوایی دارد، معلم او را به نزدیک خود بیاورد تا دانش‌آموز صدا را به‌خوبی بشنود.
- یادگیری و آموزش املا را با استفاده از روش‌های نوین املا و با به‌کارگیری روش تلفیقی در کلاس درس جذاب کنند و از دادن تکالیف بی‌هدف در منزل بپرهیزند.
- اولیا را از ضعف دانش‌آموزان در کلاس آگاه کنند و جلسات با اولیا (هر ماه یک‌بار) تشکیل شود؛ چراکه خانواده نقش اساسی در آموزش و تربیت فرزندان ایفا می‌کند و هرچه رابطه و تعامل بین خانواده و مدرسه (والدین و معلم) بیشتر باشد، این تأثیرگذاری بیشتر خواهد بود.
- از آنجایی که آگاهی از پیشرفت در ایجاد انگیزه تأثیر بسیار دارد، دانش‌آموزان را از میزان پیشرفتشان آگاه کرده و نقاط قوتشان را برجسته‌نمایند.
- سعی شود املا دانش‌آموز ضعیف با املا دیگر دانش‌آموزان مقایسه نشود و فقط با املاهای قبلی خودش مقایسه شود و هر بار تشویق شود تا پیشرفت کار بیشتر شود.
- به وجه آموزشی املا بیشتر از وجه آزمونی آن توجه کنند.

تمامی فرایند پژوهش توسط نویسنده مسئول انجام شده است.

تشکر و قدردانی

نویسنده این پژوهش بر خود لازم می‌داند که از همه افرادی که به روند اجرای طرح کمک کردند، تشکر و قدردانی کند.

تعارض منافع

هیچ‌گونه تضاد با منافع شخصی یا سازمانی در این پژوهش وجود ندارد.

COPYRIGHTS

©2021 The author(s). This is an open access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution (CC BY 4.0), which permits unrestricted use, distribution, and reproduction in any medium, as long as the original authors and source are cited. No permission is required from the authors or the publishers.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

References

- Afroz, G., A. (2007). *Learning disorders*. Tehran: Payame Noor University.
- Aghababai, S., Malekpour, M., & Abedi, A. (2013) comparison of executive actions in children with and without Spelling learning disability: performance in the Nepsi neuropsychological test. *Clinical Psychology Quarterly*, 4 (3), 35-40.
- Ahmadi Givi, H., Moein, M., Shahidi, S. J., & Dekhoda, A. A., (2006). *Dekhoda dictionary*. Rozaneh, Tehran. first volume.
- Alcock, J., Nokes, K., Ngowi, F., Musabi, C., Mcgroger, S., & Mbise A. (2000). *From orthography to phonology: An attempt at an old interpretation*. London: Lawrence Erlbaum Associates.
- Bolandou, z., Kazemi, M., Behzadnia, N., & Mahdie, M. (2021). Investigating the causes of problems in students' spelling and solutions for its treatment. *Studies in psychology and educational sciences*, 62(4), 249-258.
- Moll, K., Kunze, S., Neuhoff, N., Bruder, J., & Schulte-Körne, G. (2014). Specific learning disorder: Prevalence and gender differences. *PLoS one*, 9(7), e103537.
- Naderi, E., & Seif Naraghi, M. (1402). *Learning disorders*. Tehran: Amir Kabir.
- Najafi, S., Najafi, F., & Davari, A. (2019). How could we solve the problem of correct spelling of words whose last sound is "he" or "conjugation" with educational solutions? National conference of professional research in psychology and counseling with the approach of new achievements in educational and behavioral sciences "from the teacher's point of view".
- Najafi, S., Seraji, F., & Shiri, K. (2017). Improving Students' performance in Dictation and Composition by Using Action Research. *Scientific Quarterly Teacher Professional Development*. 2(3). 83-107.
- Niyazi, M. (2009). *Learning disabilities*. *Research Educational Quarterly*, 18, 37 &38.
- Karimi, B., & Alizadeh, H. (1996). *Spelling learning disorders Assessment and training program*. Tehran: Arasbaran.
- Karimi, Y. (2010). *Learning disorders*. Tehran: Savalan.
- Tabrizi, M. (2012). *Treatment of spelling disorders*. Tehran: Fara ravan.
- Tabrizi, M., Tabrizi, N., & Tabrizi, A., (2012). *Treatment of dictation problems*. (Print 27). Tehran: Fara ravan.
- Zandi, B., Nematzadeh, S., Saamaei, S. M., & Nabifar, Sh. (2006). An Analysis on the Persian Spelling Errors in the 2nd Grade Elementary Students. *Journal of Exceptional children*, 20(6), 660-639.
- Sabalani Talshmakaeel, N. & Sabalani Talshmakaeel, Kh. (2021). Improving students' spelling problems by using new spelling teaching methods and smart teaching aids (board, projector and computer). *Journal of New*

Developments in Psychology, Educational Sciences and Education, 4 (35), 136-147.

Shokohi Yekta, M., & Parand, A. (2006). *Learning disabilities*. Tehran: Tayeb.

Sakiz, H. (2018). Students with Learning Disabilities within the Context of Inclusive Education: Issues of Identification and School Management. *International Journal of Inclusive Education*, 22 (3), 285-305.

Singh, C. K. S., Singh, A. K. J., Razak, N. Q., & Ravinthar, T. (2017). Grammar Errors Made by ESL Tertiary Students in Writing. *English Language Teaching*, 10 (5), 16-27.

پروشکاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

پروشکاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی